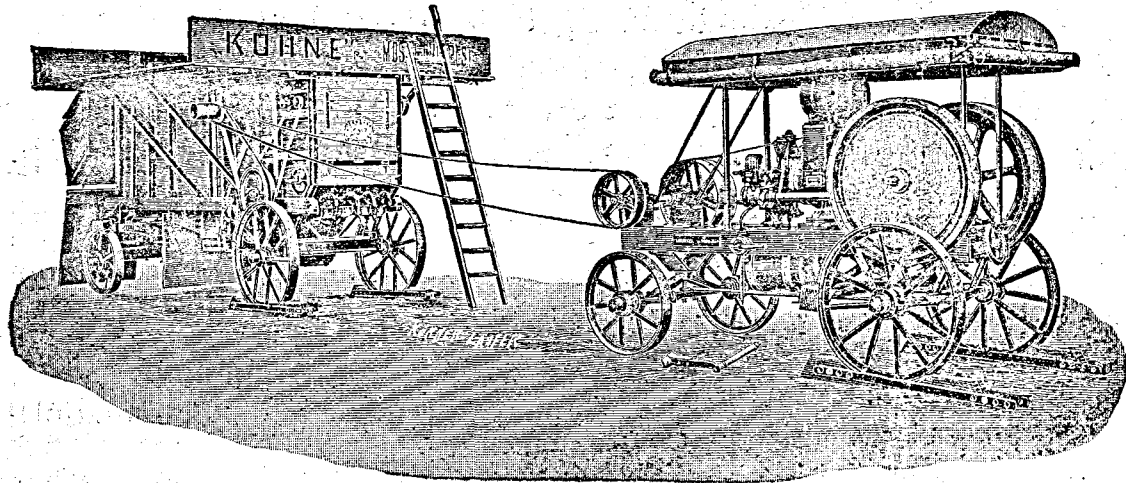

Mótorhajtású cséplőkészletek elsőrendű kivitelben.

Mindennemü egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerü „1912“ Osborne fűkaszalógépek, leg-tökéletesebb New-Osborne kévekötő-aratógépek, sortrágyázó „Royall Drill“ vetőgépek

beszerezhetők

'KÜHNE' mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Moson.**

FŐRAKTÁR:
BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 57/a.

2012

Fiókok saját kezelésben:

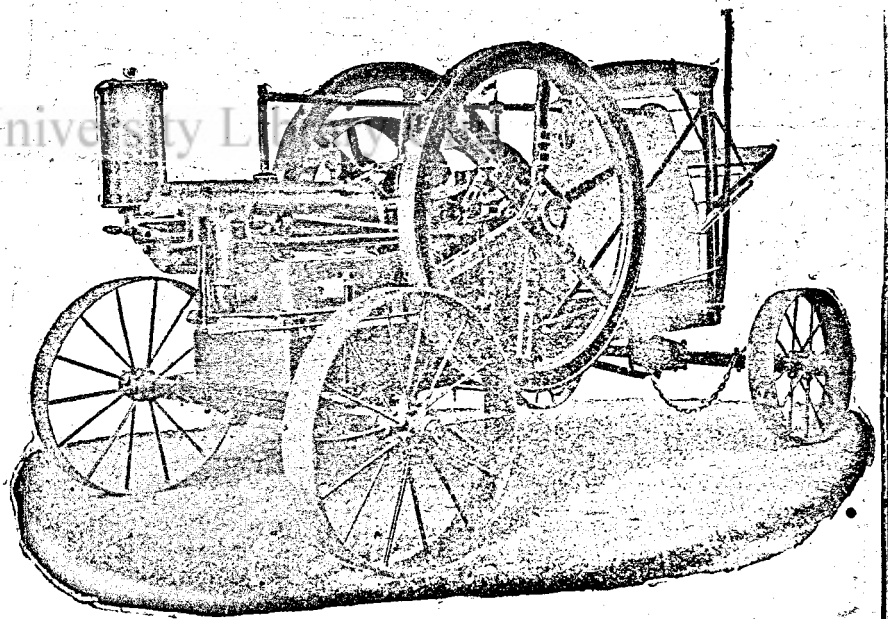
Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecs kavágó, darológép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:
International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és **Mc. Cormick** arató-gépgyár erdélyrészi vezérképviselője.

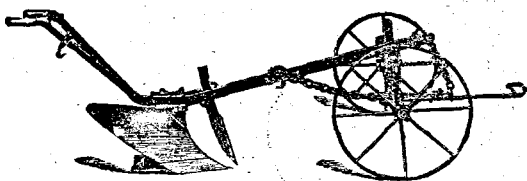
Elsőrendű borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállíthatunk.

Utolérhetetlen tökéletes kivitelben.

„Bächer“

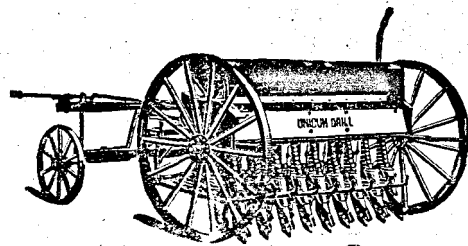
egyetemes acélékéi
acélboronái
tárcsásboronák és
talajmivelőeszközök

Olcso árban és teljes
szavatosság mellett!!!

„Melichár“

„Unicum Drill“ sorbavetőgépei
„Imperátor“ műtrágyaszórával
egyesített sorbavető
és sorba trágyázógép.

Legegyenletesebben
veti a gabonát és mű-
trágyát!!

Óvakodjon
utánzatoktól!!

Kérdezze meg gazdatársait gyártmányaink **elsőrendű** minősége felől.

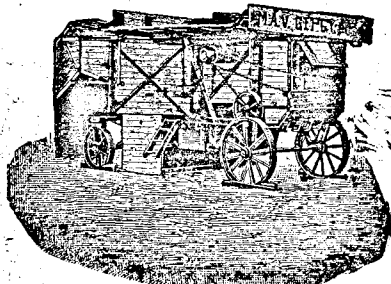
Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

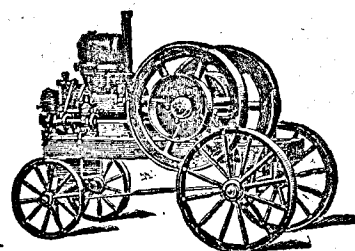
Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. sz.

2672

Az állami gépgyár gyártmányai.

Acélkeretű, golyóscsapágyas cséplőgépek, 10 légkörnyomásra szerkesztett lokomobilok.

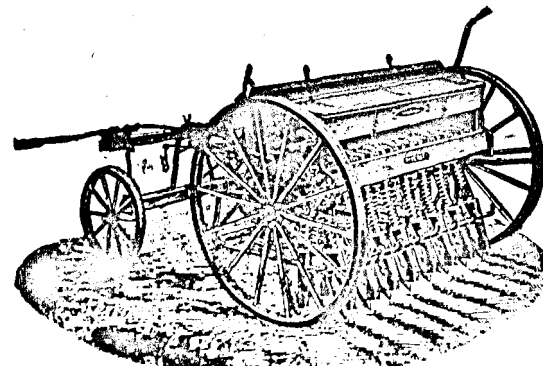
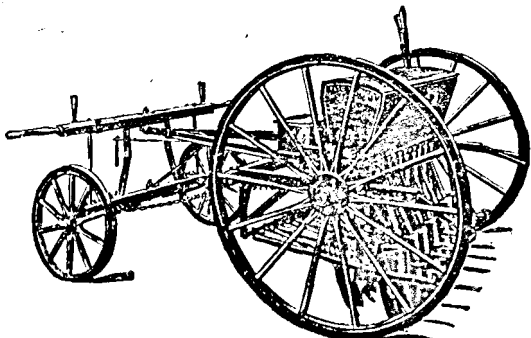
Legujabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

Utimozdonyok, gőzekék,
aratógépek, fűkaszálók,
államgépgyári félstabil
compound gőzgépek.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Rész-
vénytársaság gyártmányai:

Losonci tolóhengeres,
Rekord meritókanalas rendszerű
és szab. **Rekord II.**
kombinált vetőgépek. — Különleges
répavetőgépek.

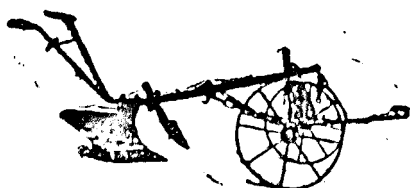

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.

Laas-rendszerű répakapák.

Különféle talajmivelő eszközök stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A Magyar Kir. Államvasútak Gépgyárának

Vezérügynöksége.

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám. 2021

ERDELYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDELYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDELYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az ideai termés	315
Az V. országos méhészeti kongresszus	315
A magyar kömény értékéről Dr. Irk Károly	316
A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében. Írta: Gáspár József	306

Kisebbszakközlemények:

A ló ijedős természete	318
----------------------------------	-----

Egyleti élet:

Jegyzőkönyv. — Jegyzőkönyv	316
--------------------------------------	-----

Kormányintézkedések:

Madarak védelme. — Vajverseny-szabályzat — Ménló vásárlás. — Fajbaromfiak kiosztása	319
--	-----

Vegyes közlemények:

A vetések állása. — Az 1912. évi budapesti országos sörárpa és komlókiállítás szabályzata. Stb.	320
---	-----

Hirdetések.

Az ideai termés.

Péter-Pál táján megkezdődött az aratás, mely a gazdaközönség munkáját a főterméssel, a gabonafélék terméserejével jutalmazza. Ha ugyan jutalmazza, mert bizony sokszor bünteti. Bünteti a rossz munkát, a nemtörődömséget, a tudatlanságot. Mert hiszen nálunk a jó termés ugyszólván csak az időjárástól függ, holott a fejlettebb nyugoti államokban a magas kultúra erősebben befolyásolja és korrigálja a természet működését. Mi azonban még ettől az eszményi állapottól messze vagyunk.

A földmivelésügyi miniszterium legutóbbi jelentése szerint a mezőgazdasági terményekből — a gyümölcstől eltekintve — jó közepes termést várhatunk. De hát miben nyilvánul nálunk ez a jó közepes termés? Buzából 772, rozsból 738 kg. holdankénti átlagban, a melyből éppen csak a mai magas gabonaárak mellett remélhetünk némi jövedelmezőséget, mert a termelési költség évről-évre holt bizonyossággal drágul. De hát mi ez a Német Birodalom 1903—1907. évi közép-átlaga a buzából 1141 kg. a rozsból 932 kg. átlag mellett? Mi ez akkor, ha számításba vesszük, hogy a kapás és szálastakarmány növényekből a terméstöbbel még jóval nagyobb és hogy ezt a terméstöbbletet állattenyésztésükben kitűnően hasznosítják. Hiszen csak 1 q. buzatermés átlag kat. holdanként 20 koronával gyarapítja a föld jövedelmét. Németország átlagos buzatermése pedig 464 kg-mal több, mint a mienk, tehát ott a föld jövedelmezősége kat. holdanként 93 koronával meghaladja a mienkét, amely egy hold földnél 2000, a német birodalmi 45.3 millió hold szántóföldnél pedig több mint nyolcvan milliárd korona értékemel kedést képvisel. A német birodalmi mezőgazdasági munkáviszonyok azonban semmivel sem kedvezőbbek és viszont a termelési költségek sem nagyobbak, mint nálunk és így a felsorolt adatok oly hatalmas nemzeti vagyongyarapodást jelentenek, amely a megfelelő ipari fejlődés

mellett a német nemzetet igazi világhatalommá tette.

Annyi bizonyos, hogy mezőgazdasági termelésben — a hazai anyaföld termőképességét, éghajlati és munkáviszonyainkat tekintetbe véve — ma bátran versenyezhetünk a Német birodalommal, csak éppen a főtényezőit, a gazdasági szak tudást kell tőlük elsajátítani. És ez éppen nem lehetetlen, mert a jó Isten a magyar népet olyan tehetséggel és munkabírással áldotta meg, a melyet más nemzetre nem pazarolt. És hogy ez az Istenadta nemzeti intelligencia a kellő szak tudássá képeztesse, ez első sorban magunk legsajátabb kötelessége saját magunkkal szemben.

Minő kilátás nyílik meg a magyar nemzeti erő gyarapodására, ha mi a magyar föld termőképességét — buzában kifejezve — az utolsó öt évi 677 kg-ról csak 800 kg-ra is emeljük. Ez hazánk 22 millió hold szántóföldjén 550 millió korona évi jövedelmet és 11 milliárd vagyongyarapodást jelent csak a mezőgazdaságban. Pedig a mezőgazdasággal együtt — hiszen ez nálunk minden közgazdasági gyarapodás kuforrása — az ipar és kereskedelem is együtt fejlődik. Bizvást és büszkén állithatjuk tehát, hogy mihelyt termésátlagunk emelkedésével gyarapítjuk a nemzeti jövedelmet, egész közgazdasági életünk erős fellendülésnek fog indulni.

Aratás idején helyénvaló az ilyenekről elmélkedni. Az idén, ha ugyan a további időjárás is kedvező lesz, a közepesen aránylag jobb termésünk lesz, de ez is csak oly nyomoruságos átlagokkal, a melyek Németországban határozottan a rossz természamba mennének. És ezt a szükös eredményt is jóformán csak a jó Isten kegyelmének köszönhetjük, mely a jövő évi termésig áttengeti a magyar gazdaközönséget, de korántsem tudja megátolni annak a további eladósodását. Pedig a fegyver a nemzeti jólét fejlesztésére az istenadta termékenység a kezünkben van. Csak éppen élni nem tudunk vele. Mert hogy a terméserejével és ez-

A szabadalmazott

„JURENÁK” EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
== Marosvásárhely. ==

Adriance kévekötő-aratógépek

vezérképviselője a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

zel a nemzeti jövedelem nálunk is óriási arányokban fokozható, azt bizonyítja az egyes kiváló alföldi gazdák példája, akik aszályos években is tiz métermázsa átlagos buzatermést tudnak elérni.

A nemzeti boldogulás főtényezői a munka, a tőke és mindenek fölött az ezeket értékesítő és érvényesítő szaktudás. Tehát első sorban sokat kell tanulnunk és dolgoznunk s akkor majd a tőkét, az anyagiakban való önállóságot is megszerezzük a nemzeti jólét és függetlenség kivívására.

Az V. országos méhészeti kongresszus.

Az V. országos méhészeti kongresszus folyó évi augusztus hó 18—19-én tartja ülését Kolozsváron, mint már jeleztük is. A kongresszus rendező-bizottsága megállapította a kongresszus-tárgysorozatát, mely a következő:

I. A kongresszus tárgyai. 1. Erdély különleges méhészeti viszonyai. Előadó: Nagy János méhészeti szaktanár, az Erdélyi Méhész-Egyesület tiszteletbeli tagja. 2. Méhlegelő javítása. Előadó: Gál Imre az Udvarhelyvármegyei méhész-egylet titkára. 3. Méhbetegségek — különös tekintettel a ragadós költés rothadás terjedésének meggátolására. Előadó: Donáth Aladár a Biharvármegyei Méhész-Egyesület alelnöke. 4. Méhészeti törvénytervezet. Előadó: Bodor László nyug. táblabíró, az Erdélyrészi Méhész-Egyesület alapító és tiszteletbeli tagja. 5. Méhtermékek vám- és forgalmi védelméről. Előadó: Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, az Országos Magyar Méhészeti-Egyesület igazgató alelnöke. 6. Hazai méhanyag nemesítése. Előadó: Erdős Lajos polgáriskolai tanár, az Országos Magyar Méhészeti-Egyesület titkára. 7. A méhtermékek feldolgozása és értékesítése. Előadó: Szilágyi Márton tanító, az Erdélyrészi Méhész-Egyesület vál. tagja.

II. Napirend. Augusztus 17-én a délutáni és estéli vonatknál az érkező vendégek fogadása és elszállásolása. Este 8 órakor ismerkedési estély. Augusztus 18-án d. e. 11 órakor az Országos Méhészeti kiállítás megnyitása és megtekintése a Rákóczi-kerti korcsolya csarnokban; d. u. fél 2 órakor társas ebéd a Rákóczi-kerti nagy vendéglő kerthelyiségében, egy teríték ára 4 korona; d. u. 4 órakor az Országos Méhészeti kongresszus megnyitása, üdvözlések s a tárgyalások megkezdése a Rákóczi-kerti vendéglő külön nagy termében. Este 8 órakor előadás az «Uránia» színházban. Előadást tart Resch Ignác dunaszentbenedeki plebános a «Méh bonctanáról és életéről, a gyakorlati méhészet főbb pontjairól». Az előadást vetített képekkel illusztrálja. Közbe-közbe pedig érdekesítő mozgófényképek mutattattnak be. Augusztus 19-én 8 órakor az előadások folytatása és befejezése, a legközelebbi kongresszus helyének meghatározása, a kongresszus bezárása, a bíráló-bizottság jelentése; d. u. 2 órakor a Rákóczi-kerti vendéglőben ebéd, étkezés étlap szerint; d. u. 4 órakor kirándulás az Erdélyrészi Méhész-Egyesület tele-

pére. A telepen Lakatos Károly, a Komárom vármegyei méhész-egyesület titkára a «Hungária» kaptarról szemléltető előadást tart. Onnan visszatérve Hutter Gerő első magyar mülépgyárának a megtekintése.

III. Kirándulások. Augusztus 20-án. 1. Csiki János József szentgyörgyhelyi és 2. Balázs Péter szamosfalvi méhesébe, indulás reggel 9 órakor. E méhesek Kolozsvártól 1—1 óra járásnyira fekszenek, kirándulás részint gyalog, részint kocsin vagy automobilon. 2. Zichy-barlangba. Indulás reggel 6 óra 40 perckor személyvonattal. Érkezés a Zichy-barlang őrházához 9 óra 43 perckor. Indulás Budapest felé este 6 óra 33 perckor. Kolozsvár felé 5 óra 43 perckor. E kirándulás költsége 8—10 korona. 3. Tordai hasadékba. Indulás Kolozsvárról reggel 6 óra 46 perckor gyorsvonattal, érkezés Tordára 8 óra 35 perckor. Visszautazás délután 5 óra 45 perckor. E kirándulás költségei II. osztályu vasuti jegy számításával 8 korona. 4. Marosújvári sóbányába. Indulás Kolozsvárról reggel 6 óra 46 perckor gyorsvonattal. Érkezés Marosújvárra reggel 8 óra 44 perckor. — Indulás vissza délután 2 óra 18 perckor személyvonattal. E kirándulás költsége 8—10 korona.

Tagság. A kongresszus tagja lehet minden magyar méhész, aki ez iránti szándékát a kongresszus főtitkáránál: dr. Balázs Ferenc urnál (Kolozsvár, Mészáros-utca 3. sz.) f. évi augusztus hó 10-ig bejelenti s egyúttal a 2 korona tagsági díjat ugyanoda egyidejűleg beküldi. A kongresszusi tagok tagsági jegyet és jelvényt kapnak, melyek együttesen feljogosítják a tagokat, hogy a kiállítást ingyen látogathassák s a kongresszus tárgyalásain résztvehessenek. A kongresszusi tagok részére mérsékelt áru vasuti jegy beszerzéséről a bizottság gondoskodni fog. Aki ilyen jegyre és elszállásolásra igényt tart, a közében vagy a kirándulások valamelyikén részt szándékozik venni, ez iránti igényét illetve szándékát, köteles augusztus hó 5-ig a kongresszus és kiállítási irodának bejelenteni.

Tanácskozási rend. A kongresszusi üléseket az elnök vagy a társelnökök egyike vezeti. A tárgyalásokban minden kongresszusi tag részt vehet, a hozzászólások jelentkezés sorrendjében történnek s 10 percnél tovább nem tarthatnak. A kongresszus ülései a Rákóczi-kerti vendéglő külön nagy termében fognak megtartatni. A kongresszus jegyzőkönyvéről a tagok a méhészeti szaklapok útján fognak értesülni.

A magyar kömény értékéről.

(Közlemény a m. kir. gazdasági akadémia kísérleti gyógynövénytelepe kémiai laboratóriumából.)

Irta: Dr. Irk Károly, vegyész.

Az Umbelliferak családjába tartozó s illó-olajat tartalmazó növények közül — az Erdélyi Gazda ez évi számaiban ismertetteken kívül — még igen fontos szerepet foglal el a kömény (Carum Carvi).

Használhatóságát bizonyítja, hogy napjainktól visszamenőleg a legrégebb korokig találunk a köményről állandó feljegyzést.

A 12. század elején kezdték az arabok

Marokkóban és Spanyolországban művelni. A 12. és 13. századtól a német gyógyszer-könyvekben már szerepel mint gyógyszer. Angliában a 13. században honosodik meg, előbb mint konyhanövény.

A növény ma is részint mint fűszer (fructus cavri), részint mint gyógyszer értékesül. Főalkatrésze, a növénytermésében u. n. növénymagban benne foglalt illó-olaj, a köményolaj (Oleum cavri), mint amelynek felhasználhatóságát is főleg köszönheti.

Ma már a kömény széles körben elterjedt termeléssel bír. Az egyes köményfélések azonban a hely, klíma stb. alapján különböznek egy-egy kvalitás, mint illóolaj hozam tekintetében.

Igy az egyes fajták a Schimmel & Co (1897) összeállítása szerint, a következő kiadóképességgel bírnak:

bajor vadontermő	6.5—7	%
német termesztett	3.5—5	"
finn vadontermő	5—6	"
galíciai	4.5	"
hesszeni vadontermő	6—7	"
hollandiai cultivált	4—6.5	"
morva	4	"
norvégiai vadontermő	5—6.5	"
keleti — frieslandi	5.5—6	"
keleti — porosz, cultivált	5—5.5	"
orosz — vadontermő	3.2—3.6	"
svéd — vadontermő	4—6.5	"
styriai	6	"
tyri vadontermő	6.5	"
würtembergi vadontermő	5.5—6	"

Az ipari lepárlás részére főleg hollandiai, norvég és keleti — porosz kömény — jönnek főleg tekintetbe.

Tekintettel arra a körülményre, hogy igen nagy mennyisége a lepárolt illó-olajnak likörgyártásra kerül, a lepárlásra nagyon vigyázni kell nehogy az illó-olaj mellék aromát kapjon, ami megfelelő physikai tulajdonságok mellett is az illó-olajat használhatatlanná teszi.

Közgazdasági jelentőségének ismertetéseként közlöm Hollandia statisztikai adatait. A hivatalos adatok alapján a köménytermelésre művelt terület:

1905-ben	4295 ha,
1906-ban	4636 "
1907-ben	4925 "
1908-ban	4405 "
1909-ben	7158 " volt.

Ha-ként 30—35 ballon (50 kg.-os) a hozam. Ugy annyira, hogy 1909-ben 220—220 ballon volt az össztermés.

Hogy pl. Németországban csak az 1896-ban mily nagy volt a köményfogyasztás mutatja a következő összeállítás:

Hamburgon át importáltatott:

1. Németalföldről	1661900 kg.
2. Norvégiából	41000 "
3. Franciaországból	14500 "
4. Más helyről — tengeri uton	13400 "
5. Más helyről — vasuton	105700 "
6. Groningán át	316000 "

Összesen: 2153100 kg.

Ebből Hollandiára esik az 1. és 6. tétel:

Összesen 1978500 kg.

A lipcei gyárak évi fogyasztása is meghaladja a 10000—12000 ballont.

* Bericht v. Schimmel & Co. II. 1837. 31.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezettől és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságokról szivaskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

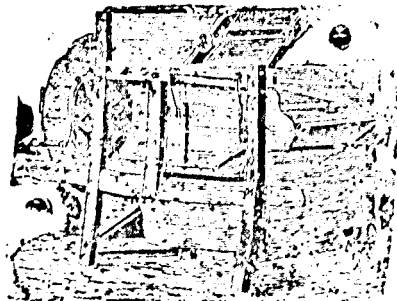
KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Az illó-olaj ipari értékesítése tekintetében igen ügyelni kell az illó-olaj tisztaságára. Ipari értékesítését ez illó-olaj a benne levő carvon-vegyületnek köszöni, amelyet belőle elő is állítanak, míg a mellette levő d-limonen (Wallach) vagy carven (Schweizer) olcsó szappan illatosító.

A termék a lepárlás előtt megtisztítatik s majd kellő módon megzúzva, megapritva kerül rögtön a lepárló üstbe, elkerülve a zuzott mag hosszabb raktározását vagy levegőn való állását, mert ezáltal a termék sokat veszít illó-olaj tartalmából. Egy lepárlás ca 6—8 órát tart.

A kifőzött maradék értéke azokhoz a növényekhez csatolja a kőményt, melyek még mint állattakarmányok is hasznot hozók.

Ugyanis a kifőzött maradék alkalmas készülékben kiszáritva igen értékes és nagyon tápláló állattakarmány. A mőcker-ni szász kir. vegy-kísérleti állomás több vizsgálata alapján Uhlitszh a következőkben adja meg a kifőzött és kiszáritott maradék kőménytakarmány értékét:

20—23.5 százalék Nyersprotein

Ebből 76 - 85 százalék emészthető;
14—16 százalék zsír.

A kőmény-olaj fajsulya 0.905—0.915-ig terjed. A fajsuly bizonyos fokig értékmérője a carvon-tartalomnak s így a 0.905 fajsulyon alóli kőmény-olajokat mint igen szegény carvon-tartalmuakat vehetjük figyelembe. Fontos azután az optikai forgatóképességének a nagysága, mely átlag

+ 70°-tól + 80°-ig terjed.

Itt ugyanis minél kisebb az érték, annál több carvonra remélhetünk s megfordítva, mert a fajsuly és optikai forgatóképesség közt fordított viszony áll fenn, mennyiben a fajsuly növekedésével az optikai forgatóképesség csökken s megfordítva.

Oldhatóságát tekintve, a kőmény-olaj 70%-os alkoholban vagy nem, vagy csak igen gyengén oldódik, 80%-os alkohol 3—10 térfogatában, valamint 90% alkohol egyenlő térfogatában tisztán oldódik.

Az alábbiakban bemutatom egy magyar gyári termék hazai termelésű termékének összehasonlító vizsgálatát egy hollandi származásúval, saját vizsgálataim alapján:

I.

Oleum Carvi e semine Hung. „Carpathia” R. T. Privigye.

Fajsuly: 15° = 0.90478
20° = 0.90040

Fénytörőképeség: 15° = 1.4877
20° = 1.4856

Optikai forgatóképesség + 78.79°

Oldhatóság:

70 százalékos alkoholban nem oldódik
80 százalékos alkohol 7.0 ccm-ében old.
90 százalékos alkohol 0.5 ccm-ében old.

II.

Ol. Carvi e semine Hollandi. Schimmel & Co. Millitz.

Fajsuly: 15° = 0.90749
20° = 0.90425

Fénytörőképeség: 15° = 1.4882
20° = 1.4861

Optikai forgatóképesség: + 79.12°

O dhatóság:

70 százalékos alkoholban nem oldódik

80 százalékos alkoholban 6.5 ccm-ben old.

90 százalékos alkoholban 0.5 ccm-ben old.

A magyar kőmény-olaj szintelen s kellemes fűszeres izzel s intenzív kőmény aromával bír. Oldhatósága, fajsulya, valamint optikai forgatóképessége alapján teljesen megfelel az irodalom által megállapított kívánalmaknak.

Illó-olaj tartalma a terméknek eddigi vizsgálataim szerint:

4.3509 százalék.

Hogy e téren még milyen határszámokat állapíthatunk meg a magyar kőmény-olaj tulajdonságainak végleges megállapításánál, azt a további kísérletek s az ezek alapján levont eredmények fogják eldönteni.

A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében.

Irta: Gáspár József.

II.

Abrakot a tejelő teheneknek majdnem mindenütt adtak és pedig a legtöbb helyen tengeri darát vagy lisztet, helyenkint pedig korpát. A fiatal állatoknak is adnak valamelyes abrakot, amit az egyes gazdáknál látott igen szép borjúk után (Gyulakuta, Rigmány) következtetni lehet. Egy-egy szép borjúnál felvetett arra a kérdésemre, hogy mennyi abrakot kap, tagadó választ kaptam ugyan az egyes gazdától — mosolyogva mutattak a borjúk előtt, a jászolban talált tengeriszár és széna izékre, mint olyanra, mely egyedüli takarmánya lenne a borjúknak: a látott borjúk igen szép fejlődése és jó karban való állapota azonban minden kétséget kizárt arra nézve, hogy ne kaptak legyen valamelyes abrakot.

Azok a községek, melyekben tejszövetkezet volt, a tehenek gondozása és takarmányozásánál több jelét mutatták a haladásnak — tisztábban tartották az állatokat és jobban takarmányozták. Az ilyen községekben mutatott a nyugati fajták térhódítása is nagyobb arányokat. A takarmányozás és gondozás körül megállapítható haladás azonban még sem érte el a kívánt mértéket — a napi tejátlag amennyiben erről tájékozódhattam kielégítőnek sehol sem volt mondható. Arra a kérdésemre ugyan, hogy mennyit ad egy-egy tehen naponként határozott feleletet egy gazdától sem kaptam: azt a kitérő feleletet adták majdnem mindenütt — amikor jármazzák kevesebbet, ha abrakolják többet, nyáron, ha lucernát, zabosbükönnyt, csalamádét etethetnek, fejk a legtöbb tejet.

A tejszövetkezetek számadatából nem nyerhettem megfelelő utbaigazítást, mivel a kifejt tejet nem szállították mind a szövetkezetbe — vissza is tartottak belőle a háztartásukra s hogy erre mennyit használtak fel, arról egy gazda sem tudott hatá-

rozott számot bemonítani. Annyit azonban hozzávetőleg mégis meglehetően állapítani egy kis számítással, hogy a legjobb tejelő tehenek egy fejesi időszak alatt — egyik borjúzástól a másikig — 1600—1800 liter tejet adnak, míg a gyengébbek az 1000-en, sőt még azon alul is, maradnak.

A központtól — Marosvásárhelytől — távol eső községek sok lovat tartanak, (Kibéd, Sóvárád) tenyésztésével azonban kevés község foglalkozik.

A sok ló a községben a mezőgazdasági hátramaradás jele. Az ilyen községek sokat fuvaroznak, s e miatt elhanyagolják mezőgazdasági foglalkozásukat. Látogattam meg olyan kisgazdát, akinek 30 kat. hold földbirtoka volt, az egész állatállománya azonban csak két ló és egy tehénből állott. Arra a kérdésemre — csak az asszonyt találtam otthon — hogy hát elége? a 2 ló az előforduló mezőgazdasági munkák elvégzésére, azt a feleletet kaptam, hogy elég lenne, ha a gazda nem használna sokszor hetegik tartó fuvarozásokra is.

A fuvarozás ősi szokása, mondhatjuk szenvedélye egyes székely községeknek, melyek ezen az uton hozzák forgalomba és értékesítik földjük termékeit és a maguk készítette házi ipari cikkeiket. A gyümölcsérés idején találkozunk székely fuvarossal, aki almát, körtét (vackor), cseresznyét és szilvát szállít a Mezősége vagy Gyergyóba. Az egész évre kiterjed: a szuszék, szövöszték, fazék, szekérrészek és kézi eszközök stb. házi ipari cikkek fuvarozása, továbbá: a tüzfának, deszkának, borvíznek és egyébnek szállítása. Hogy ezek a fuvarozások nem járnak valami nagy hásszonnal ezt egy tekintés ezekre a fuvarozásokra elárulja. Bár mennyien legyenek egy utvonalon szótlanul haladnak egymás mellett, oly nehezen lehet őket beszédbe vonni, mint akár a világjáró angolt, s ha mégis reá birhatjuk valamelyes feleletre, ez sohasem egyenesen, hanem mindig oldalt érinti a kérdést — görbe, mint a legtöbb ut, melyen haladnak. Hogy ettől az igazán nem jövedelmező fuvarozástól a változott idők és viszonyok dacára sem tágtanak, azt erős konzervatív hajlamuknak, megrögzött szokásuknak és annak lehet tulajdonítani, hogy majdnem semmi kézi munkával nem jár.

A fuvarozási hajlam és annak természete hozza magával, hogy a székely szereti a lovat — jól gondozza és jól takarmányozza. Ha bármely kis időre valahol meg áll — az első dolga, hogy szénát vessen a lóval elé, vagy a nyakukba akassza az abrakos tarisznyát. Elcsigázott, sovány, a vagy éppen sánta lovat, amilyent a városi fiakerek és teherszekerek előtt lépten-nyomon találunk — a székelynél nem lehet látni. Arra is igen ritkán van példa, hogy ütlegetné vagy kinezná az állatot, de sőt.

Jobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kócslok és finom angol és francia zsebkendők.

Mél len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fü és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágynemű csak szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden méretben és nagyságú szalon, ebédlő és hálószőnyeg; gyapjú és csipkés gőnyök.

2006 Amerikai önműködő ablak-rollették egyedülálló raktára.

közükbe veti a gyepelöt s a maguk mentére hadja a csiga hegyi utakon felfelé, maga pedig az ut szélén lépésben ballag utánnuk — ami azt tanúsítja, hogy a székely munkatársának nézi a lovát. A korbácsot csak akkor használja, ha derüs kedvében a városból hazafelé indult, akkor is csak azért, hogy a földijének vagy a komájának elébe vágjon. Ez a verseny is azonban a város végétől ennek első község határáig szokott tartani, azután a megszokott egyhangúságba merülnek újra — vagy alusznak vagy szótlanul ülnek a gyékény fedél alatt.

Amint emelkedik a székely községekben a szarvasmarha száma és csökken a lovaké — emelkedik a gazdasági kultúra is. Megfordultam Marosvásárhely közelében olyan községben is, (Demeterfalva, Nyárádszentlászló) ahol 4—5 kat. hold szántóföld után 6—7 drb. szarvasmarhát találtam az istállóban. Tehát a legerősebb állattenyésztést mutatták be — egy kat. holdra egy számos állatnál több esett.

Juhot minden községben találtam és pedig a fehér és a szürke rackát. Néhol már bárányok is voltak szemlém alkalmával (január, február) láthatók, ami a korai bárányozásra vall. A székely juhait nagyon szűk helyen, legtöbbször sötét istállóba, csűrbe, pajtába bezárva tartja, s így nagyon kevés mozgást tehetnek. A takarmányozásra sehol etető rácsokat nem használnak, hanem a szükséges takarmányt naponként kétszer vagy háromszor alájok szorják, melyet azután hamar beganajoznak és vizzelnek, s e miatt nagyon sokat izékelnek belőle.

Az izéket nem szokták kitakarítani, hanem ott hagyják alattuk, ha nincsen akadály, egészen tavaszig s csak akkor, ha az állatokat legelőre hajtották hordják ki egy egy végre a szántóföldekre, mint érett trágyát. Szemlém alkalmával helyenkint már egy metert is meghaladott a felhalmozott izék és trágya vastagsága. Nem minden községnek van juhlegelője, a hiányon ugy segítenek, hogy más, sokszor távoli községekbe adják a juhokat nyári legelőre.

A juhok alatt felhalmozódott izék között tengeriszár is volt látható, a takarmány zömét azonban a hegyi — szénafü — széna képezte. Lombtakarmányt a székelyek nem ismerik, én legalább egész utamban egyetlen gazdánál sem láttam.

A bárányokról következőt — sok volt közöttük tarka — a fehér és szürke racka anyákat nem szokták megfelelő kosokkal párosítani. Az apró és hiányos gyapju bundát hordó egyes állatok pedig azt mutatták, hogy a tenyészanyag megválasztására sem fordítanak kellő figyelmet. A hiányos gyapju pedig arra is következtet, hogy a takarmányozásnál sem tartanak rendet — a teljes őszi gyapju, mellyel a télnek mentek, igen kevés állaton volt látható.

A legeltetésre és a tej kihasználására rendszeren társulni szoktak, mely alapon: vagy szerrefejéssel, az egyes július gazdák maguk dolgozzák fel a tejet, készítének belőle sajtót és ordát; vagy pedig kiadják a juhásznak (bácsnak) átalányba, az egyes juhok után megállapított sajt és ordá be-

szolgáltatása ellenében. A társulásnak ennél a módjánál egy juh után rendszeren 7 kg. sajtót és 2 kg. ordát szoktak fizetni, mint legnagyobb mennyiséget.

A gyapju legnagyobb része a házi iparban talál feldolgozást, megfonják és szövik. A fehérből «harisnyát», a szürkéből pedig «ujast» és «zekét» készítenek.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKOZLEMÉNYEK.

A ló ijedős természete. A gyakorlati gazda tapasztalatból tudja, hogy a ló kényes, érzékeny állat, amely gyakran — az emebr felületes ítélete szerint — csekélységekől is megijed és megvadul. Pedig a ló ijedelmének mindig oly oka van, amely az állat alaptermészetével függ össze. — Schönbeck kitünő német hippológus a következőket írja: Ha a ló ijedős természete vagy az illető tárgy nem ismerése miatt megriad valamitől, ami a lovas előtt utközben fölbukkan, ilyenkor nem szabad a lovat megbüntetni, mert az érzékeny állat a büntetést nagyon megjegyzi magának és jövőben az illető tárgy előtt csak annál jobban fog bokrosodni. Az ember arra igyekezzék, hogy a lovat az illető tárgy közvetlen közelébe vigye, hogy a ló a tárgy megszagolása által győződjék meg félelme alaptalanságáról. Vezesse jó szóval a tárgy felé, erős akarattal addig ne lovalogjon tovább, míg az állat nem engedelmeskedik, ha pedig ez megtörtént, a lovas simogassa és dicsérje meg az engedelmes állatot, amely e processzus által egy ijedelmével kevesebbet fog mindenestre ezentul ismerni. A ló kiváló finom szaglőérzéke miatt a vérszagtól is igen gyakran megriad és megbokrosodik. A ló vad vérszagtól is megbokrosodik a ló. Pl. lovas cserkészetnél a legkevesebb ló tűri meg azt, hogy a lelőtt s belső részeitől megtisztított vadat minden burkolat nélkül a hátára köthessék. Még a legkevesebb, legszelidebb ló is undorodik az ilyen téhértől.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesületének 1912. évi június hó 26-án tartott rendes igazgatóválasztmányi üléséről.

Elnökölt: Br. Jósika Gábor é. elnök. Előadott: Török Bálint é. gyakornok. Jelen voltak: Lészai Ferenc, I. Sperker Ferenc, dr. Szentkirályi Ákos, Szász István, Tokaji László. Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Lészai Ferenc és Szász István ig.-vál. tagokat.

Előadó, a törzskönyvelési bíráló-bizottság jelentését bemutatja, mely szerint az 1912. év folyamán törzskönyveltetett a Róm. kath. Státus radnóthi uradalmának tenyészetéből 25 drb. bika és 172 drb. tehén. Csontos Miklós mezőtöltháti tenyészetéből 13 drb. bika és 40 drb. tehén. Összesen: 250 drb. állat. Törzskönyvelésre több tenyészjel jelentetett be, a szorgos tavaszi munkák miatt azonban, a törzskönyvelés megejtését a gazdák későbbi időre kérték elhalasztani. A nyár folyamán és az őszi elején, a bizottság valamennyi bejelentett tenyészjel megsejtelésére ki fog szállítani. A törzskönyvelési díjak egy része a bejelentéssel egyidejűleg beküldettek, akik ezzel hátralékban vannak, azok felszólították a fizetésre. A törzskönyvezett tenyészetekben beállott változások nyilvántartására, illetve bejelentésére szolgáló hágtatási és borjazási jegyzékek, illetve a felévi jelen-

tések úrlapjai a törzskönyvezett tenyészeteknek idejében megküldettek. — Tudomásul szolgál.

A számvizsgáló bizottság jelentésének, dr. Szentkirályi Ákos ig.-vál. tag jelenti, hogy a pénztári számadásokat Szász István ig.-vál. taggal megvizsgálta és azokat a mellékelt okmányokkal egyezőknek találta, miről hivatalos jegyzőkönyvet vettek fel. A pénztár számadásai az 1910. és 1911. években az alábbi végösszegekkel zárultak:

1910-ben bevétel volt	2700 00 kor.
1910-ben kiadás volt	334 80 "
Maradt átvitelre 1911-re	2365 20 kor.
1911-ben bevétel volt	7019 39 kor.
1911-ben kiadás volt	2076 87 "
Máradt átvitelre	4941 52 kor.
Ebből el nem költethető alapítványi tőke	3606 00 "

Márad elkölthető átvitelre: 1341 52 kor.

Az 1912. évi költségelőirányzat tervezetének igazgató választmány főbb tételleteit megállapítván, további részletezését Elnökségre bizza. Elnökség az egylet 1912. évi költségelőirányzat tervezetét az alábbiakban terjeszti a közgyűlés elé:

Költségelőirányzat-tervezete az 1912. évre.	
Bevétel	Kiadás
Pénztári maradvány 1911-ről	1341 52
Alapítványi kamatokból	160
Tagdíjakból	300
Törzskönyvelési díjakból	500
Államsegély	3000
Erd. Gazd. Egyt. segélye	240
Összesen:	5541 52
Titkári fizetés	480
Gyakornok fizetése	240
Pénztárnok tiszteletdíja	300
Posta, távirtda költs.	120
Szolgá díjazására	50
Szakkapok és könyvekre	400
Irodai szerek és nyomtatványok	600
Tejelőverseny díjaira	400
Tejelőverseny költségeire	1400
Törzskönyvelések költségeire	500
Romániai export akció költségeire	1000
Végyes és előre nem látható akció költségeire	51 52
Egyenleg	5541 52
Összesen:	5541 52

Az „Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete”

A közgyűlési tárgysorozat megállapítása kapcsán, előadó jelenti, hogy Elnökség a közgyűlési tárgysorozatot alapszabályszerűen összeállítva a tagoknak megküldte. Felolvastatván, helyeslő tudomásul szolgál.

Bejelentések során előadó jelenti, hogy az Elnökség tudomást szerezvén arról, hogy a brassói szász gazdasági egylet kiállítására alkalmával romániai gazdák nagyobb számban való vételre magyarfajta tenyészállatokat kerestek, de nem kaptak, felhívást bocsájtott ki a tenyésztő gazdaközönséghez, hogy eladó magyarfajta tenyészállataikat jelentsék be az egylet titkári hivatalába. Nyolc nap alatt 200-nál több tenyészállatot jelentettek be és ezt az egylet a Bukarestben megjele-

nő *«Romania Agrícola»* c. román gazdasági szaklapban fogja hirdetni. A hirdetési díj megállapítására nézve a tárgyalások folyamatban vannak. — Helyeslő tudomásul szolgál.

Sperker Ferenc ügy. alelnök indítványozza, hogy magyar és cseh gazdasági szaklapokban is hirdesse állandóan az egyesület az eladásra bejelentett tenyészanyagot. — Igazgató válaszmány az indítványt helyesléssel elfogadja és a Köztelekben való hirdetéssel Elnökséget megbizsa.

Dr. Szentkirályi Akos ig.-vál. tag indítványozza, hogy az egyesület külföldi szaklapokban reklám cikkeket helyezzen el, ha az külön kiadásokkal nem jár. — Igazgató válaszmány, eziránt való tudakozódással Elnökséget megbizsa.

Előadó jelenti, hogy a *«Mezőgazdasági Kalauz»* címen most megjelenő beszérségi források címeit egybefoglaló műbe való felvétel céljából az egyesületnek a magyar fajta szarvasmarha tenyésztését nagyban űző tagjait bejelentette a szerkesztőségnek. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Ugyanő jelenti, hogy az egyesület a *«Statisztikai közlemények»* c. műre — melyben az 1911. évi állatszámítás adatai részletesen benne foglaltatnak — előfizett. — Tudomásul szolgál.

Az indítványok során előadó előterjeszti Elnökségnek azon indítványát, hogy az egyesület, a kisczardák kezében levő magyar fajta tehének tejelő képességének pontos megállapíthatása céljából, Kolozsváron, a kolozsvári Gazdasági Egyesület kebelében egy tejelő versenyt rendezzen és erre a célra jutalomdíjakat tűzzön ki. — Igazgató válaszmány az indítványt helyesléssel elfogadja. A verseny rendezését szükségesnek látja, ezért báró Jósika Gábor, I. Sperker Ferenc, Lészai Ferenc és mások hozzászólásai után kimondja, hogy 1912. aug. 1-től 1913. július 31-ig terjedőleg a K. G. E. kebelében egy tejelő versenyt rendez, melyen a gazdák törzskönyvezett magyar fajta teheneikkel vehetnek részt. A verseny jutalomdíjaira 600 koronát tűz ki a következő felosztással: I. díj: 300 kor. II. díj: 200 kor. III. díj: 100 kor. A verseny ellenőrzésére a székely kirendeltségtől a kolozsmegyei vajmesternek kiküldetését kéri ki, kinek külön fizetését az egyesület elvállalja. Emellett azonban az ig.-vál. fenntartja magának a jogot, hogy a verseny menetét a titkári hivatal útján bármikor ellenőrizhesse. A szabályok megállapítását a titkári hivatal a K. G. E.-tel egyetértőleg állapítja meg.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Jegyzőkönyv,

felvétel az E. G. E. kolozsmegyei osztályának Kolozsvárt június hó 19-én tartott *intézőbizottsági* gyűléséről.

Elnökölt Dózsa Endre es. és kir. kamarás, szakosztályi elnök.

Jelen voltak: Dr. Péter Béla alelnök, Szász István, Dr. Pavlik Sándor, gy. Rosenberger Sándor, Wolszky Győző, Dr. Gspán Károly, Vásárhelyi István, Török Bálint, Juhász Árpád, Br. Huszár Pál gazd. s. felügyelő, jegyzett Cséser Lajos dr. sz. o. előadó.

1. Elnök üdvözlő a megjelenteket, jegyzőkönyv hitelesítőül Szász István és Wolszky Győző tagokat kéri fel, megnyitja az ülést.

2. Olvassatik a földm. miniszterium leirata, mely szerint a szakosztálynak az 1912. évre 1000 kor. ügyviteli segélyt engedélyez s utalt ki. — Köszönettel tudomásul vétetik, de utalva az április 25-iki gyűlési jegyzőkönyv 12-ik pontjára, felkérjük Kolozsmegye

alispánját, írta fel a földm. Miniszterhez, hogy miután a szakosztály vármegyei, gazd. egyleti és mezőgazdasági bizottsági teendőket is végez, — az egyesület részére kilátásba helyezett rendszeres évi segélyt — a szakosztálynak is engedélyezné.

3. Olvassatik a földm. miniszter leirata, hogy a szakosztály felterjesztésére e tavaszon is engedélyezett a zentelki, kalotaszentkirályi, kolozsborsai gazdakörök részére több száz kedvezményes áru gyümölcsoltványt. — Köszönettel tudomásul szolgál.

4. U. a. leirata olvassatik, hogy a szakosztály e télen rendezzen falusi háziipari tanfolyamokat kisczardák, vagy gazdasági munkások részére. — Köszönettel tudomásul szolgál s az elnökség felkérte, hogy a tervezeteket és költségvetést készítse el és terjessze fel.

5. Olvassatik az erdélyrészi miniszteri kirendeltség átirata, hogy a jövőben is szívesen támogatja a szakosztályt falumivelő tevékenységében. — Köszönettel fogadtatik.

6. U. a. átirata, hogy a földm. Min. 11 kolozsmegyei községben kezdendő és folytatózó közlegető javításokra 6800 kor. államsegélyt engedélyezett 1912 évre. — Köszönettel tudomásul szolgál, a szakosztály ezt a fontos tevékenységet támogatni fogja s erre felkéri a közigazgatási hatóságokat is.

7. U. a. átirata, hogy az ideai falusi szántásversenyeket támogatni fogja. Egyben jelenti az előadó hogy Györgyfalván június 9-én 16 gazda versenyzett, június 16-án Magyarapukon 22 kisczarda szántott, 250—300 főnyi közönség jelenlétében. A versenyek tehát igen jól sikerültek. A költségekre elnökség felhatalmazást kér. — Örvedetes tudomásul szolgál. Költségeket elnökség folyosíthatja. A nyár végén Középlakon és Szászfenesen ismétlik meg a szántás-versenyt.

8. U. a. átirata, hogy a szakosztály által kisczardák (gazdakörök) részére rendezett szabályos tengeri mivélési verseny előmozdítására 5 drb. Planet kapát utalt ki. — Köszönettel tudomásul vétetik. Jelenti az előadó, hogy ezen egész idényversenyre a szászfenesi, gyalui, magyarkapusi, választi, kiskapusi gazdakörből jelentkeztek gazdák. Az elbírálás a tengeritörés idején lesz. Tudomásul.

9. Olvassatik a gróf Bánffy Miklós levele, melyben köszönetet ír, hogy tiszteletbeli elnökké megválasztották. — Tudomásul.

10. A Hangya orsz. szövetkezet átirata olvassatik, hogy élelmiszereket bőven termelő vidéken hajlandó beváltó gyűjtő-állomásokat szervezni.

Alispán megjegyzi, hogy Kolozsvárt is szükség van az élelmi piac kibővítésére és jobb ellátására s erre igen alkalmas a kolozsvári tisztviselők fogyasztási szövetkezete, az állítson fel egy falusi élelmiszer beváltó és értékesítő központot — célszerűbb lenne ezen helyi szövetkezet belevonása. Általános helyeslés közepette ugy határoz a válaszmány.

10. A Baromfitenyésztők orsz. egylete a jövőre célszerű tenyészbaromfi kiosztás okából kéri megállapítani, milyen fajbaromfiak tenyésztessek Kolozsmegyében.

Szász István felszólalása után a szakosztály az orpington tyukot, pekingi kacsát, endeni ludat, és fehér pulykát javasolja tenyészteni és kiosztani — de tenyészkerületek megállapítása még időszertlen.

11. Előadó jelenti, hogy a gyalui járás szászfenesi, gyalui, kiskapusi, nagykapusi, győrvasárhelyi gazdakörök beadványt intéztek a szakosztályba, hogy a szokásos járási gazdasági és háziipari kiállítás az idén Gyalubau rendeztessek. Előadó jelenti, hogy a járási főszolgáslró is érdeklődik ez ügyben — ugy a szakosztály örömmel vette a gyalui járás gazdakörökének buzgóságát s elhatározza, hogy az ősz folyamán a járási állatdíjazással kapcsolatban rendezi a járási gazdasági kiállítást. Az elnökséget a teendőkkel megbizsa s a kiállítás céljaira 300 kor. szavaznak meg.

12. Előadó jelenti, hogy a kirendeltség támogatásával a brassói kiállítás megtekintése 34 kisczardával tanulmányi kirándulást tett a szakosztály május hó 16—17-én, ugyanez alkalommal másnap Uzon községbe rándultak ki embereink, községi berendezések s kisczardások tanulmányozására. A kirándulás igen tanulságos volt, az uzoni fogadtatás igen szívélyes. — Örvedetes tudomásul szolgál. Jelenti még az előadó, hogy a június 1-i tanulmányi kirándulás a gazdas. akanémia telepére nem sikerült a rossz időjárás miatt — megfogják ismételni június hó 30-án. A síófoki gazdakongresszusra nem lévén elég jelentkező — a szakosztály nem rendezett csoportos kirándulást. Tudomásul.

13. Olvassatik a kolozsvári m. kir. gazdasági felügyelőség átirata, mely szerint az ideai járási tenyészállatdíjazásokra a földm. miniszter 4000 korona összeget engedélyezett. — Hálás köszönettel tudomásul veszik s a felügyelőséghez elismeréssel van a szakosztály. Elhatározzák, hogy ideai augusztustól kezdve minden járásban vasárnaponként rendezik a díjazást, helyenként 400 kor. díjakat tűznek ki, a tervezet elkészítést az elnökségre bizsa.

14. Előadó előterjeszti a gazdák köréből felmerült eszmét, hogy a jobb minőségű juh-sajt készítés céljából a kolozsvári gazdasági akadémia juhászati telepén egy hetes tanfolyamot kellene rendezni. — Elhatározzatik, a gazd. akadémia igazgatóságának hozzájárulása kikérendő, a kivitellel az elnökséget bizsa meg.

15. Előadó előterjeszti a miniszteri kirendeltség I félévi kolozsmegyei működéséről szóló jelentését s bemutatja a II. félévben végzendők tervezetét. — Örvedetes tudomásul.

16. Előadó jelenti, hogy a kolozsmegyei gazdasági szakosztály rendes tagjai közé való felvételt kéri: györgyfalvi, kidei, kisczardai, kiskapusi, szászfenesi, ketesdi, kisczardai, bánffyuhnyadi, kolozsborsai, választi, magyarkapusi, katonai, bonchiadi gazdakörök. — Örvedetes tudomásul szolgál.

17. Több tárgy nem lévén, indítvány nem tétellett, az elnök megköszöni az érdeklődést, a gyűlés bezáratott.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK

Madarak védelme. A földmivélésügyi miniszter most kiadott rendeletében az ugynevezett törvényes védelmet kiterjeszteni rendeli gazdasági hasznáért a gyöngybagolyra (*Strix flammea L.*), amit lángbagolynek is neveznek, továbbá mint pusztuló félben lévő természeti ritkaságokra: a nemés kócsagra (*Ardea alba L.*), a fáttyukócsagra vagy másként kis kócsagra (*Ardea garzetta L.*), az üstökös vagy hajas gémre (*Ardea ralloides Scop.*), a batlára vagy fekete ibiszre (*Plegadis falcinellus L.*) és a kanalas gémre (*Platiba buceroides L.*).

Vajverseny-szabályzat. A földmivélésügyi miniszter ur az állami támogatással rendezendő vajversenyek bírálati eljárását egységesen szervezte és az új szabályzatot, melyet az alábbiakban ismertetünk megküldte a gazdasági egyesületeknek és tejszövetkezeteknek, hogy a jövőben államsegélyvel rendezendő vajversenyek bírálatánál e szabályzat értelmében járjanak el. Az új vajverseny-szabályzat szerint, vajversenyen csak azon vajminták vehetők bírálat alá és díjazhatók, melyek a vajverseny előtt három nappal postára adattak.

A versenyzők nevei a vajmintákat tartalmazó edényeken nem tüntethetők fel. Az edények folyószámmal látandók el és erről külön kimutatás szerkesztendő.

A vajnak viztartalma, íze, szaga és kioldozása bíráltatik meg. A 16%-nál magasabb viztartalommal bíró vajminta bírálat tárgyát nem képezheti.

A bírálat értékszámok adásával tör-

nik, melyek összege a 100-at meg nem haladhatja. A vaj ize 40 értékszámot, a vaj szaga (aroma) 20 értékszámot, a vaj kidolgozása 40 értékszámot kaphat. Összesen: 100 értékszám.

Az elbírálandó 3 tulajdonság mindegyik bíráló-bizottsági tag által 1-től 10-ig menő értékszámmal értékelendő. Ezen értékszámok a következő jelentőséggel bírnak. Igen finom 10, finom 8, jó 6, kielégítő (határérték teavaj gyanánt még elfogadható) 5, hibás 4, rossz 2.

Minden bíráló-bizottsági tag minden egyes vajminta elbírálása végett külön-külön bírálólapot kap, amelyre az ismertett értékszámokat legjobb meggyőződése szerint sajátkezűleg rávezeti.

A bírálat végén az egyes lapokon felüntetett értékszámok a vaj izére vonatkozólag 4-el, szagára nézve 2-vel és kidolgozására nézve 4-el szoroztatnak, mely művelet által a legjobbnak minősített vaj összes értéke 100-ig mehet.

Ha több vajminta ugyanazon végső értékszámot nyerné, az egyforma értékű vajminták újból bírálat alá veendő. A második bírálat megejtése után az esetleges végértékszám egyenlősége esetén a bíráló-bizottság elnöke dönt.

A bíráló-bizottság legalább öt tagból áll, kik saját kebelükből választják a bíráló-bizottság elnökét.

A bírálat végeredményét a bíráló-bizottság elnöke hirdeti ki.

Ménló vásárlás. A magyar királyi földmivelésügyi miniszter fölhívja mindazokat a tenyésztőket, akiknek birtokában három és fél évet betöltött, de nyolcadik évet meg nem haladt koru ménló van és azt eladni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat annak kiüntetésével, hogy a ménló mely vármegyében, városban, községben vagy pusztán van továbbá a ménló származását, valamint az eladás árát is (1 koronás bélyeggel ellátott beadványban) legkésőbb folyó évi augusztus elsejéig a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak jelentésük be. Az eladandó mének a bejelentések mértékéhez és a bejelentők lakóhelyéhez képest úgy mint a múlt évben, ismét egyes központokon fognak bizottságilag megsejmelteni s a vételár tekintetében létrejött egyezkedés után azonnal megvásároltatni és átvétetni. 165 centiméternél alacsonyabb mének, tekintettel a méntelepeken már meglévő anyagra, nem vásároltatnak. Hidegvérű tenyészkőrüet körzetében lakó tenyésztők részéről fogadtatnak el. A megvásárolt mének vételára ama adóhivatalnál fog kifizettetni, melyet az eladó a vásárlás alkalmával kijelölend.

Fajbaromfiak kiosztása. A földmivelésügyi miniszterium az idén is osztat ki fajbaromfiakat. Orpington, plimouth és magyar kender, magos kakasokat, továbbá pekingi gácsérakat, emdeni gunárokat és pronzpulykákat osztanak ki. A kiosztás szeptember végén és október elején történik. Csak fiatal állatokat osztanak ki. Egy kakasért vagy egy gácsérért 1 koronát, egy gunárért 2 koronát, egy pulykáért 3 koronát kell fizetni. A baromfiakért a földmivelésügyi miniszterhez címzett egy koronás bélyeggel ellátott kérvény a gazdasági felügyelőkhez adandó be. Egy kérvényben, egy községből akárhányan kérhetnek fajbaromfit. A kiosztott baromfiak csak tenyésztésre használhatók. Azt, aki a tenyésztésre kiosztott fajbaromfit egy éven belül eladja, meghizlalja vagy levágja, szigorúan megbüntetik.

Kérjük az előfizetéseket megújítani!

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A vetések állása. Junius hó második felében az időjárás az általános gazdasági helyzetre nagyobbára kedvező volt, mert a gabonaszem rendes képződését s a kapások, kerti vetemények és takarmányfélék jó fejlődését elősegítette, a kötött talaju földekbe vetett tulbuja buzákra nézve azonban káros volt, mert azok igen sok helyen megdültek. Hátrányos volt továbbá ez az időjárás egyes gazdasági munkákra, mint különösen a kapálásra és takarmánykészítésre, mely munkákat a gyakori eső nagyon megnehezítette és hátráltatta.

A buza szépen elvirágozott s erőfélben van. Szemfejlődésére a mérsékelt meleg, szeles időjárás kedvező volt. A várható buzatermés jó közepesnek mondható, főleg ha figyelembe vesszük, hogy a szépen indult szemképződés további kedvező időjárás esetén a remélt termésátlagot még megjavíthatja. A buzavetés területe 6,083.535 kat. hold. Ezen a területen remélhető kat. holdankint átlag 7.64 métermázsza, vagyis összesen mintegy 46,500.000 métermázsza buza. A múlt évben termett 47,597.088 métermázsza.*

A vármegyénként remélhető termésátlagokat és összes termésmennyiségeket összehasonlítva a múlt évi végleges terméseredményekkel, a következő képet nyerjük:

Vármegye	kat. hold	átlag	összes 1912	1911
e z e r m. m.				
1. Alsófehér	67.806	7.6	517	421
2. Beszterce	23.797	7.8	166	151
3. Brassó	10.313	11.6	119	76
4. Csik	4.354	7.8	34	17
5. Fogaras	18.581	7.5	143	66
6. Háromszék	26.347	8.2	218	79
7. Hunyad	74.673	6.3	472	514
8. Kisküküllő	33.022	7.1	246	175
9. Kolozs	75.198	6.1	463	457
10. Marostorda	54.748	6.3	343	289
11. Nagyküküllő	43.973	6.7	295	244
12. Szeben	34.913	8.2	285	259
13. Szolnokdoboka	62.052	5.9	371	312
14. Tordaaranyos	61.690	8.4	519	340
15. Udvarhely	34.465	5.8	202	162
Összesen:	625.932	7.0	4398	3569
Egész Magyarországon:	6,083.535	7.64	46502	47597

A rozs az ország hegyes és északi, bb vidékein most érik, a déli és főleg homokos vidékein már beérett, úgy, hogy aratását is megkezdték. Szemfejlődésére az utóbbi időjárás igen kedvező volt, úgy hogy terméskülönbségei javultak, jóllehet sűrűn hangzanak panaszok arra nézve, hogy sok az ablakos kalász. Szalmája mindenütt szép, magas, erőteljes. A rozsvetés területe 1,951,951 kat. hold. Ezen a területen ez idő szerint kat. holdankint átlag 7.38 métermázsza rozstermés várható. A múlt évben termett 12,106,000 métermázsza. A folyó évi rozstermés tehát a múlt évinél kedvezőbbnek ígérkezik.

Ugy az őszi, mint a tavaszi árpa fejlődésére az utóbbi pár hét időjárása nem volt kedvező. Az őszi beérett s aratását a legtöbb helyen megkezdték. Az erdélyi vármegyékben a hűvös esőktől kissé visszamaradt, általában közepes.

A zab vetések az utóbbi csapadékos, mérsékelt meleg időjárásban elég szépen fejlődtek és némileg javultak, úgy hogy most országsherte közepesen állnak. Zászlá-

* Utólag hivatalosan 47,005.000 métermázsza korrigáltatott az 1912 évi termésbecslés.

kihozta. Szalmája szép magas. Az erdélyi vármegyékben szépen fejlődik, közép-termetűt ígér. Helyenkint a csiga károsítja, néhol pedig az utóbbi nagy esőktől sokat szenvedett.

A tengeri az ország legnagyobb részében, különösen pedig délnyugati és déli részében általában erőteljesen és szépen fejlődött. Az ország keleti és északkeleti vidékén a fejlődés gyengébb, ami részben annak tulajdonítható, hogy a tavaszi gyakori esőzés és a talaj nedvessége miatt a tengeri vetését és megmunkálását csak el-keésve lehetett eszközölni. Az elszaporodott gyomok is elnyomták helyenkint a vetéseket. Az erdélyi vármegyékben fejlődése a sok eső folytán visszamaradt. Kapálását is gátolja igen sok helyen a gyakori esőzés és a fűszagos nedvesség és hideg következtében sárgul. Ahol a kapálással el nem késtek, ott elég szép.

A burgonya az erdélyi vármegyékben, kevés kivételtől eltekintve, szépen fejlődik. Töltögetése folyamatban van.

A kertivetemények a bőséges esőzések következtében nagyon szépen fejlődtek. Helyenkint már árt is a sok csapadék, mely a gyomokat és gazt erősen terjeszti.

A bab és egyéb hüvelyesek, a borsó és lencse fejlődése igen jó és a terméshozam jónak ígérkezik.

A komló jól fejlődött. Indái erőteljesek és gazdagok. Ezek lombzata erőteljes és üdezőld és már a karó magasságát is elérte. Helyenkint szenved a gyakori esőzéstől.

A cukor- és takarmányrépa vetések fejlődésére a csapadékos időjárás igen kedvező volt. Bár néhol hátráltatta a bő csapadék a megmunkálást, a répa-félék fejlődése általánosságban jónak, sőt helyenkint kitűnőnek mondható. A cukorrépa erőteljes és üdezőld színű levélzete beárnyékolja csaknem mindenütt az egész talajt. Hibás vetés aránylag kevés van. Helyenkint drótféreg, levéltetű és pajor okoznak némi károkat.

A mesterséges takarmányfélék közül a lóhere és lucerna második kaszálása folyamatban van. A hozam az első vágás eredményénél jobbnak ígérkezik. A zabos bükkönyt sok helyütt jó eredménnyel lekaszálták. A csalamádé jól fejlődik, a mohar is szépen áll, de helyenkint sok gyom lepi el. A réteken az anyaszénatermés jó, sőt néhol bő, de minőségét, mivel rendszerint az eső megrontotta. A későn kaszált széna jó minőséget ad. A legelők az esőzések következtében üdek és zöldek. A kijáró jószágnak elegendő táplálékot nyújtanak.

A gyümölcsfák közül leginkább szilva, alma és körte biztat nagyobb terméssel. A cseresznye és meggytermés csak helyenkint volt kielégítő. Baracktermésre nincs kilátás, mivel a tavaszi fagy a termést tönkre tette. Dióból csak igen gyenge hozam várható.

— Az 1912. évi budapesti országos sörárpa és komlókiállítás szabályzata. Az országos Magyar Gazdasági Egyesület, a földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásával 1912. évi szeptember 27-től 29-ig terjedő időben Budapesten, az egyesület székházában országos sörárpa- és komlókiállítást rendez. A kiállítás célja, hogy a különböző vidékek sörárpafélései s az egyes árpafélésekkel, valamint komlóval elért termelési eredmények bemutatása által tanulságos összehasonlításokra adván alkalmat, a sörárpa- és komlótermelést és a magnemesítést előmozdítsa. A kiállításon résztvehet minden magyarországi termelő 1912-ben termelt sörárpával és komlóval. Az árpa- és komlóminták a kiállításra legkésőbb szeptember hó 1-ig kü-

dendők be. Később beérkező mintákat a rendezőség el nem fogad. A beküldendő árpa mennyisége 9.5 kg., úgy, hogy a postacsomag a 10 kg.-ot meg ne haladja. Az árpaminta legalább 50 q azonos árpamennyiség több helyéről veendő s 2 zacskóba osztandó el úgy, hogy azok mindegyikébe körülbelül 4.75 kg. jusson. A beküldendő komló mennyisége 2 kg., mely legalább 5 q azonos, légszáraz komlóból veendő. A mintakomló kénevezése tilos. Ugy az árpamintát a komlóminták az OMGE. titkári hivatalának címezve (Budapest, IX., Köztelek-utca 8.) bérmentetlenül küldendő be. A bíráló alapján legjobbnak talált sörárpa és komlóminták pénzdíjjal és oklevéllel fognak kitüntettetni. Díjazás illetőleg a kiállításon való elhelyezés céljából az árpa- és komlóminták termelési körzetek szerint fognak csoportosítottatni; a termelési körzetek a következők: A) Sörárpánál: 1. Magas-Tátravidék, 2. Nyitra-Vágvidék, 3. Ipoly-Sajó, Hernád-Latorcavidék, 4. Felső-Duna és Rába folyók vidéke, 5. Dráva-Sió vidéke, 6. Nagy-Magyar-Alföld, 7. Szamos-Maros, Küküllő-Oltvidék. B) Komlónál: 1. Felvidék, 2. dunántuli vidék, 3. bácskai és tiszai síkvidék, 4. Erdély. Egy-egy körzetből legalább 20 árpa- vagy komlómintát kerül bemutatásra. Ez alapon kiosztásra kerül: Árpánál: I-ső díj 150 kor. (7 díj à 150 kor.: 1050 kor.) II-ik díj 100 kor. (14 díj à 100 kor.: 1400 kor.) III-ik díj 50 kor. (21 díj à 50 kor.: 1050 kor.) Komlónál: I-ső díj 150 kor. (4 díj à 150 kor.: 600 kor.) II-ik díj 100 kor. (8 díj à 100 kor.: 800 kor.) III-ik díj 50 kor. (12 díj à 50 kor.: 600 kor.) Ezenkívül a legjobb sörárpa és komlóminták kitüntetésére még 3 champion-díj kerül kiosztásra. A díjazásnál hasonló minőség esetén előnyben részesülnek azok az árpaminták, melyeknek beküldője igazolja, hogy a mintának megfelelő minőségű 50 q eladó készlete van; a komlóminták közül pedig azok, melyeknek beküldője 5 q azonos eladó készlet felett rendelkezik. Kiállításra csakis pontosan kitöltött bejelentő iverk kíséretében beküldött minták bocsátatnak, melyeket felszólításra a rendezőbizottság küld meg. A kiállítás mikénti rendezése, a minták beküldési módzatai a bírálati eljárás és minden más tudnivalót illetőleg az OMGE. titkári hivatala készgnyújt felvilágosítást és küldi meg a még szükséges bejelentőlapokat.

— **Ösztöndíjak az állatorvosi főiskolán.** A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a jövő tanév elején nagyobb számú állami ösztöndíj kerül kiosztásra. Jeles gymnásiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 K, jó érettségi bizonyítvánnyal beiratkozók 400 K ösztöndíjban részesülnek, mely a tanfolyam közben tanusított kedvező előmenetel esetén évi 800 K-ra emelkedhetik. Az állami ösztöndíj élvezete nem kötelező utólagos szolgálatra bizonyos hivatalos állásban. Az ösztöndíjat kérő folyamodványokat, melyeket az érettségi bizonyítvány másolatával és szegénységi bizonyítvánnyal kell felszerelni, a f. évi szeptember hó 1—8-ig tartó rendes beiratkozások alkalmával lehet a főiskola rektori hivatalában (Budapest, VII., Rottenbiller-u. 25. sz.) benyújtani. Az ösztöndíjakon kívül a szorgalmas és szegénysorsu hallgatók tandíjelengedésben is részesülnek a négy évig tartó tanfolyam közben, azonkívül a főiskola keretében létesített diákasztal a hallgatók jó és olcsó élelmiszeréről gondoskodik.

— **A szőlősgazdák gyűlése.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének irodalmi szakosztálya Istvánfi Gyula dr. elnöklésével tartott gyűlésén megvitaták ama fölterjesztés szövegét, melyet a borászati szakoktatás reformja ügyében a földművelésügyi kormányhoz fog intézni az

egyesület Krenedits Ödön munkáját az eger gyöngyös-visontai borvidékről némi kiegészítés végett a szakosztály visszaadta a szerzőnek, majd Kosinszky Viktort, Mayer Henriket és Conrad Lajost fölkérték a pozsony-soproni borvidék monográfiáját felölelő munka megbíráására. A magyar szőlőmivélés történetének megírására csak egy pályázó nyújtván be tervzetét, a szakosztály a pályázati határidőt december hó 1-ig meghosszabbította.

— **A peronoszpóra terjedése.** Az Ampelológiai Intézet múlt hó 27-éről közli, hogy az elmúlt hét folyamán beküldött anyag alapján a peronoszpóra jelentkezését az erdélyi vármegyék közül: Szilágy, Szolnok-doboka, Kolozs és Hunyad vármegyékben állapította meg. Az elmúlt hét esős, zivataros, sok helyen ködös, harmatos időjárása felette kedvezett a peronoszpóra terjedésének és az újabb fertőzéseknek. A permetezést és porozást most a legnagyobb erélyvel kell végrehajtani annyival is inkább, mert egyelőre nincsen kilátás hosszabb száraz, meleg, a peronoszpórát megakasztó időváltásra. Az Ampelológiai Intézet éppen ezen hiradások teljességének érdekében sürgősen kér minden egyes szőlőbirtokost, hogy a peronoszpóra legelső jelentkezéseire vagy csak pusztá gyanújára is késelem nélkül küldjön az intézetnek a beteg növényrészekről (levél, fürt, bogyó) mutatóanyagot, még akkor is, ha a tulajdonos a bajt maga is felismeri, az ellene való teendőkkel tisztában van és nem igényli az intézet erre való külön tanácsait. A küldéshez postabérmentes borítékokat, a védekezéshez utmutatást mindenkinek díjtalanul küld, aki eziránt a M. kir. Központi Szőlészeti Kísérleti Állomás és Ampelológiai Intézet igazgatóságához fordul. (Budapest, I., Debrői-ut 15.)

— **A római nemzetközi mezőgazdasági intézet jelentése.** A római nemzetközi mezőgazdasági intézet most megjelent június havi termésjelentése tíz táblázatos kimutatásban számot ad a fontosabb gabonatermő országok terméskilátásairól múlt hó 18-ig az intézethez beérkezett hivatalos adatok alapján. Elsősorban a bevetett terület nagyságát közli az egyes terményekre nézve abszolút számokban és a tavaly learatott területhez viszonyítva, majd a vetések állásáról közöl értékszámokat és néhány államnak már a várható termésnyeréséről is közöl számszerű becslést. A buzatermelőterület Európában valamivel nagyobb, Északamerikában ellenben kisebb a tavalyinál, a terméskilátások Románországi kivételével, amely 33 százalékos terméstöbblet-re számít, általában közepesek, sőt Egyiptomban, Japánban, Németalföldön és Belgiumban jobbak a közepesnél, ellenben Spanyolországban 21, az Egyesült-Államokban 16 százalékos termés-csökkenés valószínű.

Ugyancsak közepes termés várható általában rozsból, árpából és zabból is. A kukoricára csak kevés állam szolgáltatott adatokat; Magyarország idei terméskilátásai a tavalyi termésnél tíz százalékkal jobbak (?), Románia pedig kerek 20 százalékos terméstöbbletben bizakodik. A cukkorrépa általában jól fejlődik és körülbelül a tavalyinak megfelelő termést ígér, a szőlőben itt-ott kárt tettek ugyan a tavaszi fagyok, de azóta — Spanyolország kivételével — kielégítő a fejlődés. Végül még Chili, Ausztrália és Újzeland gabonatermeskilátásait, Szerbia, India és Japán tavalyi végleges terméseredményeit és az 1910-iki luxemburgi országos állatszámítás adatait közli a jelentés, amely megállapítja, hogy Luxemburg állatállománya a számarak kivételével minden állatnembben hanyatlást mutat 1907-tel szemben, így például a szarvasmarhák száma 9, a sertéseké 4.5 százalékkal apadt e három év alatt.

— **Aratás előtt rendszerint elárasztfják a gazdaközönséget «előnyös» gabona ajánlataikkal a fővárosi gabonaügynökök és bizományosok, hangsúlyozván a körlevelekben, hogy itt az alkalom, amelyet a gazda a saját előnyére kihasználhat, mely alkalomnak az ügynök ur is rendkívül örül, talán még jobban mint a gazda, ha sikerült vele elhitetnie, hogy «itt nem holmi tőzsde játékról van szó, hanem árbiztosító intézkedésről». Figyelmeztetjük a gazdaközönséget, hogy az ilyen körmönfont üzleti raffineriával fűszerezett, széphanzású, ritkított betűkkel és aláhúzásokkal írott, udvarias leveleknek fel ne üljön, nehogy az oly kellemesnek hangsúlyozott összeköttetés a végén kellemetlenné váljék.**

— **Németországi növénynevelés Budapesten.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztálya a német növénynevelés egyesület Budapest tartozkodó csoportjával karöltve együttes ülést tartott a «Köztelek» dísztermében. A gyűlés előadói, a német Appel kormánytanácsos és a magyar Hegyi Dezső a phytopatologia kérdésről tartottak előadást. Dr. Appel kormánytanácsos előadásában azt hangsúlyozta, hogy a cél érdekében mindenképp a növény ellenálló képességét kell fokozni, mert ha a növény a betegség csirái ellen lehetőleg immuni lesz, akkor a betegség már is le van győzve. Ez a növénykörtán legfőbb célja. Ezen célját azonban csak úgy érheti el, ha a gyakorlat is segítségére lesz. A termelő ugyanis abban a helyzetben van, hogy a növényt mindenféle viszonyok között minden fázisában megfigyelheti, s így a különféle viszonyok és külső behatások befolyását a növény fejlődésére a legbiztosabb alapon tanulmányozhatja. Biztos eredményhez tehát csak a tudomány és gyakorlat közös munkája vezet. A nagy tetszéssel fogadott előadás után megindult vitában Kühle, a németek elnöke, kifejti, hogy a földművelés nemzetközi, s így a növény ellenségeinek leküzdésére indított harcra is nemzetközinek kell lennie. Kifejezést ad továbbá azon reményének és hitének, hogy a mai nap és közös ülés a magyar és német érintkezést nagyban meg fogja erősíteni. Második előadó Hegyi Dezső a magyar-óvári növényélet- és kórtani állomás vezetője volt. Előadásában Hegyi a növénykörtán feladatát a specialis magyarországi viszonyok között fejtegeti. Magyarország klímája a növénytermelésre nem a legkedvezőbb, s így a phytopatológiának nálunk nehezebb a feladata, mint a kedvezőbb éghajlati nyugaton. A specialis magyar viszonyok következtében nálunk a növénybetegségek elleni védekezés is sokban eltér a nyugaton használt eljárástól. A tanulságos előadáshoz igen figyelemre méltóan szólottak hozzá: Kühle, dr. Katz, Somssich gróf és Jäger.

— **Tejszövetkezeti központ szervezése.** Az október 24-én Budapesten összeülő II. országos szövetkezeti kongresszus foglalkozni fog a tejszövetkezeti központ szervezésének kérdésével is. Ezáltal a kongresszus melyet a «Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége» hív össze, nemcsak a tejtermelő gazdák és tejszövetkezetek, hanem a városi körök érdeklődését is méltán fölkeltetheti. A kongresszus első sorban ugyan a falusi gazdák érdekét kívánja szolgálani, midőn a tejértékesítés fejlesztéséről s ezzel kapcsolatban az állattenyésztés fölleállításának előkészítéséről gondoskodik, de a központi értékesítés szervezésével a városi lakosság régi óhajlásának is eleget tesz, mert ezáltal a városoknak megbízható tejjel való ellátása biztosítható lesz.

Ajánlkozó szeszgyárvezetők. A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesületének szeszgyárvezetői szak-

osztályánál több kiválóan képzett szeszgyár vezető jegyeztette magát elő. Midőn erre a körülményre az egyesület a szeszgyárosok figyelmét felhívja, azzal a kérelemmel is fordul hozzájuk, hogy szeszgyárvezető változtatás esetén forduljanak az egyesület titkári hivatalához (Budapes, IX. Köztelek-utca 8.), mely megfelelő munkaerő ajánlásáról a legrövidebb idő alatt gondoskodik.

— Méhnesítés Magyarországon. Mintegy 8—9 éve foglalkozik a méhmentesítés problémájával Magyarországon Erdős Lajos polgári iskolai tanár. Munkája közben arra a tapasztalatra jutott, hogy a magyar méh határozottan minden más országbeli méhnek fölötte áll és a nemesítés által e kiváló méhfajnak munkaképessége nagyban növelhető. Sikerült neki kísérletezése közben olyan anyaméhet is kitenyészteni, mely 24 óra alatt 4500 petét rakott. Ennek következménye a méhcsalád dolgozó állományának óriási elszaporodása lett, melynek munkaképességére jellemző, hogy megfelelő időben (akácvirágzáskor) 10—15 kilogramm mézet hordott be naaponta a kaptárba. A földmivelésügyi kormány méhészeti osztálya szintén foglalkozik a méhmentesítés kérdésével és a közel jövőben gyakorlati kísérleteket is fognak ez irányban végezni.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagu **BOROLINT.**

Ára 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT.**

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**

Ára darabonként 20 és 40 fillér. Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— A tagosítási határozat elbírálása. Fölmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földmivelésügyi miniszter, hogy a tagosítás keresztülvitele iránt hozott határozata gazdasági vélemény jellegével bír s a kérdés érdemi elbírálása a bíróság hatáskörébe tartozik. Minden földtulajdonosnak joga van arra, hogy a tagosítás során birtokát lehetőleg egy tagban kapja ki. A nyomásos rendszer melletti birtokosoknak elhelyezkedési kérése a tagosítási érdemleges tárgyaláson terjesztendő a bíróság elé.

— A román favámok leszállítása. A román kormány, amely a tölgyfa kivitelét csak nem régen óriási kivételi vámmal lehetlenné tette, most viszont a tűzifa és a fenyőfa beviteli vámtételeit tetemesen leszállította, nevezetesen a tűzifánál 100 kg-kint 0.20 leiról 0.02 leire, fenyőszál- és rönkfánál köbméterenként 3 K-ról 1 K-ra. Mindkét rendszabály világos jele annak, hogy Románia fakészletei fogyófélben vannak, belső fogyasztása pedig emelkedik.

— Uj vonatpár forgalomba helyezése. A nagyszeben—verestoron—cainenii vonalon f. é. július 1-től bezárólag szeptember 30-ig C. F. R. 259—6106 vonatszámok alatt egy új személyvonatpár helyeztetik forgalomba. A 6106. sz. vonat indul Nagyszebenből d. u. 4 óra 42 perckor, érkezik Cainenibe este 7 óra 9 pkor, a C. F. R. 259—6105. sz. vonat pedig indul Caineniből d. e. 8 óra 57 pkor, és érkezik Nagyszebenbe d. e. 11 óra 50 pkor. Az új vonatpár Romániába és Romániából Jibla—Piatra felé, illetve felől közlekedő vonatokkal közvetlen csatlakozással bír.

— A MAGYAR —
JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
— (Jokai-u. 2. sz. I. emelet.) —

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfitai adnak véleményt.
A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.

2001

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33
2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Kévekötő-aratógép, használt,
üzemképes, 2 éves Jonston
és International Milwaukee;
Cormick marokrakó olcsón eladó
Kovács Soma és Társánál
Aradon.

2755

Egészen új, alig használt

Kévekötő-aratógép
Eladó

alólirott nál:

Darkó Lajos,
2775 **Szász-Galac,**
posta: Szeretfalva.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLELT
FELMÉRŐ SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.

ALAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

ADRIAI
BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT
alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió korona
Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf, m. kir. udv. tanácsos,
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett:
tűz- és robbanási, betöréses lopás, baleseti valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére, halál, elérési valamint kihazasítási esetekre és magas kamatozású életjáradékokra. 2091

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:
Gróf Bethlen Pál Bács-Kulai Szekula Ákos
I. gazdátos. választm. tag. vezérfelügyelő.

Zsákot, Zsineget,
ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert **FISCHER**-féle zsák- és ponyvagárban Budapest, Mader-utca 31—33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szilárd készlet. — Pontyvárosi szőlőintézet. — Tessék ajánlatot kérni.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10—50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyáltal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kimelő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen hatonai óvadéku alkalmas, a földképen is jegyzett 50 év alatt kisorsolando

4 1/2 % -ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és béretek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyeleit.
Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányauőgynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT. 13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos üőgynöksége

Az **„Alimentaria”**

általános élelmi szer értékesítő részvénytársaság erdélyrészi vezérképviselöte,
Kolozsvár, Attila-u. 14. szám alatt

Mindenféle élelmi cikket: Mézet, vaját, viaszt, nyári, őszi, téli gyümölcsöt, zöldség-fölét, baromfiakat stb. stb. bármely nagy és kis mennyiségben a legmagasabb napi áron megvesz.

Tömegesebb vételnél az árut helyben — a termelőnél — csomagoltatja!!
Megkeresésre bővebb értesítéssel szolgál.
Megbízható üőgynököket díjaz.

Az „ALIMENTARIA” általános élelmi szer ért. r. t. 2761
erdélyrészi vezérképviselöte.

GRAND PRIX PÁRISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkeiben szál. lítiója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész, **KORNEUBURG**-ban (Bécs mellett). 2660. II.

KWIZDA-féle
korneuburgi marhatáppor
Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér.
Fél doboz 70 fillér.
50 évnél régebben használják a legtöbb istállóban étvágytalanság és emésztelenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertés-por.
Diétikus szer a hizlalás elősegítésére
Kis doboz 1 K 20 f.
Nagy doboz 2 K 40 f.
Baromfi-por.
Diétikus szer mint póteledel gyöngyutkok, kacsák, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erőtakarmány
lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 ét. adag 60 fill., ládikával a 50 ét. adaggal 6 kor.
KWIZDA-féle Pok-tinktúra
lovaknak. Egy üveg 3 K.
Var-kenőcs
lovak és szarvasmarháknak 2 K. doboz

Szétosztató-kenőcs.
Mirigy- és tügykenőcs. Egy tégely 2 K.
Mosószappan
háziállatoknak. Egy drb 80 fill.
Nyeregzsappan
a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és naponkénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari szál., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Az összes 2681 I.

Gépek és formák

cementárak előállítására,
cementfalazótégelygyártógépek,
Cementfedőcserepgyártógépek,
betonürtőmbgyártógépek,

FORMÁK

csatornázási-, vízvezeték- és alagsóvegek,
betoncölöpök, lépcsőfokok, határfalok
stb. gyártására,

közuzók, hengerművek,
betonkeverők, padlólapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt, Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.
443. számú brosúra ingyen.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap: Korona.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,488,780.—
Tartalékok	2,819,595,25
Összesen:	5,308,375,25
1901 évi felesleg	90,349.—
1902 >	59,782,26
1903 >	109,331,73
1904 >	72,438,23
1905 >	61,730,60
1906 >	39,243,65
1907 >	41,877,32
1908 >	81,088,76
1909 >	106,589,64
1910 >	120,164,38
1911 >	148,378,16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

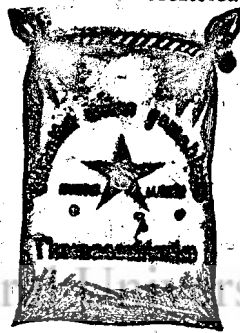
A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a **GONDVISBLÉS. Országos Központi Segélyező Társulat** után 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésükkel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól! Óvakogjunk a hamisításoktól!
2745. Valódi Starke Marke védjeggyel.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforosavas műtrágya!

Csak akkor valódi ha ilyen zsákban

van és eredeti ólomzár van rajta!

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk!

Minden zsák tartalomjellel van ellátva!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphalfabrik BERLIN, vezérképviselője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi rend kívüli olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Segédtszti állás

Dr. gróf Teleki Domokos úr önéletrajza augusztus 1-ére betöltendő. -- Pályázhatnak katona kötelezettségüknek eleget tett akadémiát végzett fiatal emberek. Előnyben részesülnek, kik gyakorlattal bírnak. Saját kezűleg írott folyamodványok bizonyítvány másolatokkal, melyek vissza nem adatnak, gróf ur önéletrajzához intézve, Gernyeszeg postára alábbi címre küldendők.

Pálffy Dezső, intéző.

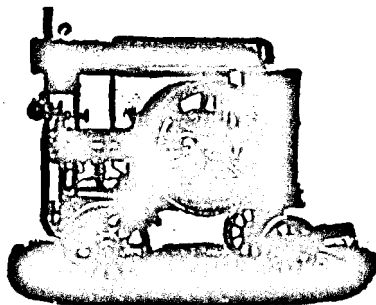
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben. Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen, Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

Sz.: 2715—1912.

Pályázati hirdetmény.

A tordai „Szabó József“-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdettetik.

Az iskola célja az erdélyi részeken az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni, kisgazdákat saját birtokukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró előmunkásokat, béres gazdákat, tehenes számadókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1912-1913-ik tanévre 12 ingyenes növendék fog felvétetni. Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek és kifejtett szorgalmukhoz képest havi 6—10 korona ruházati segélyben részesülnek.

A felvételi feltételek és egyuttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

a) **születési bizonyítvány**, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. *Katonai szolgálatt teljesítését tanúsító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;*

b) **orvosi bizonyítvány**, mely az ép, erős, gazdasági munkára alkalmas testalkatot igazolja és a himlő elleni sikeres újraoltást bizonyítja;

c) **elemi iskolai bizonyítvány**, annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól tud írni, olvasni s a négy alapművellettel számolni. Gazdasági ismétlő iskolát végzett egyének a felvételnél előnyben részesülnek;

d) **írásbeli nyilatkozat** a belépni óhajtó szüleitől, esetleg annak gyámjától, melyben azok arra kötelezik magokat, hogy a tanfolyam tartama alatt a növendékeket az iskola kötelékéből nem veszik ki;

e) **hatósági erkölcsi bizonyítvány;**

f) **állami ingyenes helyre folyamodóknál hiteles irat**, mely feltünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia és megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a magy. kir. földművelésügyi miniszter ur önmagméltségéhez címzett kérvény, lehetőleg személyes jelentkezés útján az erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltségnél Marosvásárhelyre, vagy pedig a Szabó-József-féle kisebb magyar gazdasági iskola igazgatóságánál (állami birtok kezeléségénél) Tordán legkésőbb **folyo évi augusztus hó 15-ig** lesz beadandó.

Az iskola szervezeti, rend- és fegyelmi szabályzata ugyanott megtekinthető, vagy pedig érdeklődőknek a m. kir. földművelésügyi miniszterium erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltségéhez Marosvásárhelyre intézendő levélbeli megkeresésére díjtalanul megküldetik.

Marosvásárhely, 1912. június hó 15.

2576

Erdélyrészi (székelyföldi) miniszteri kirendeltség.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Irodák:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)

Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.

Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.

Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

Leszámit váltókat, kisorsolt és egyéb értékeket mérsékelt kamattalab mellett.

Jelzálogkölcönöket készpénzben ad

2004

ház- és földbirtokra

10—60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőketörlesztési hányad mellett.

Jelzálogkölcönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

Értékpapirokat vesz és elad, ezek eladását közvetíti.

Utalványokat állít ki külföldi piacokra.

Árukra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

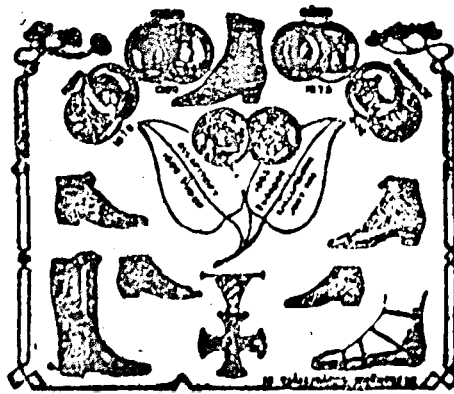
Áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyben készült

FÉRFI ÉS NŐICIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

Gróf Wass Béla
mezőzáhi erdélyi jellegű magyarfajta
tenyészetéből eladó 30 drb. részben
borjas, részben ellős
tenyész-tehén

Értekezhetni:

Gönczy Mihály gazdasági intézővel,
Mezőzáhon.

(Vasut, posta, telefonállomás helyben).